

AN INCURSION INTO THE POETRY OF EUGEN CIOCLEA

Mircea A. Diaconu

Prof., PhD, „Ștefan cel Mare” University of Suceava

Abstract: The present study aims to interpret and analyze the poetry of Eugen Cioclea, a Romanian poet from Bessarabia, from the perspective of the problematic - social, political, ethical - which is constructed through a contestative, ironic, terribly and naive self. In the service of this analysis, we bring to discussion a similar poetic parlance belonging to Mircea Dinescu, Romanian poet, but, tangentially, to Ilie Tudor Zegrea, a Romanian poet from Cernăuți, Bucovina. Thus, a defining language is configured for a poem that attacks the political system and the authority of the poetic parlance established by modernity. We also bring into discussion the proposal of Emilian Galaicu-Păun to associate the break in Cioclea's poetry with that of Paul Celan's poetry.

Keywords: Eugen Cioclea, Mircea Dinescu, Romanian literature from Bessarabia, ironic poetry, subversive poetry

Ce poate să facă un critic literar scriind despre antologia postumă a unui poet? Ce este aproape obligat să facă atunci când poetul este din Basarabia (sau din Voivodina, din Bucovina sau din Valea Timocului)? Să-i redefiniească traiectul identitar?! Să-l plaseze în „marea” (dar numai ipotetica) literatură română? Să regândească prin intermediul ei istoria căreia îi aparține? Să scrie o pledoarie pentru recuperarea acestei poezii, regândindu-i apartenența la diferite cîmpuri literare? În ce mă privește, o mare provocare pentru mine este antologia lui Eugen Cioclea (1948-2013) *Dați totul la o parte ca să văd* (Editura Cartier, 2018), realizată și prefăcută de Emilian Galaicu-Păun, care m-a pus în fața acestor întrebări – la care, la drept vorbind, nici nu voi încerca să răspund în paginile de față.

Voi propune aici, însă, înainte de toate un mic experiment, inocent și nu tocmai. Și voi începe prin a cita câteva afirmații cu caracter definitiv: „Autorul [...] reabilitează elegia sentimentală, introduce biografia în poezie, deschide imaginația lirică spre social și comentează, în stil când grav, când aluziv și sarcastic, istoria care îl asumă. Poemele lui au mereu un aer de suferință și provocare, sunt elegiace, străbătute de o neliniște de origine necunoscută și, în același timp, sunt cum nu se poate mai dezinvolve în imagismul lor turbulent” (Manolescu 2008: 1090). Este vorba despre un poet rebel, teribilist, ingenuu, clown și tribun, cu mare forță, ușurință și originalitate discursivă, ale cărui metafore numesc realitatea (mai ales socială) căreia îi scoate fără menajamente masca, în fine, un bufon, sau mai degrabă cineva care poartă masca bufonului și care, bufon fiind, nu se sfiește să deconspire falsul, minciuna, convențiile. Un *eretic*, cum se numește în câteva poeme, angajat etic, politic chiar, care nu pariază nimic pe turnul de fildeș, transformînd poezia în armă. Nu, cuvintele acestea nu sunt despre Eugen Cioclea; sunt despre Mircea Dinescu, un ironist situabil în descendența lui Geo Dumitrescu și a lui Marin Sorescu, pe de o parte, aflat deopotrivă în galaxia Rimbaud și Labiș, poate Maiakovski, nonconformist față de limbajul căruia îi redescoperă vitalitatea, față de lumea căreia nu-i iartă inerțiile, compromisurile, minciuna. În paranteză fie zis, cuvintele îi aparțin lui Eugen Simion și prin intermediul lor Nicolae Manolescu pune în discuție ipoteza – pe care o vom supune analizei în alt studiu – conform căreia Mircea Dinescu ar putea fi considerat un precursor al postmoderniștilor optzeciști.

Or, mie mi se pare că, pînă la un punct (și mă refer aici la unul care marchează metamorfozele poeziei lui), Eugen Cioclea se înscrie exact în aceste tipare – fără să fie vorba,

cred, de influențe. Nu știu dacă Eugen Cioclea îl citise pe Mircea Dinescu; chiar dacă a făcut-o, limbajul lui dinamitar, care nu se adresează unor elite, ci tribului, e consubstanțial poetului care își definește condiția în coordonate sociale. De aici colocvialitatea lui, accentul pus pe comunicarea directă, spontană, nelivrescă. De aici, insurgența, trecută prin filtrul unei emfaze din care nu lipsește puțin narcisism, puțină biciuire de sine, poza teribilistă care suscită complicitatea. Orgoliul flagelat și umilița trufașă, iată ce face din limbajul acestei poezii un instrument al revoltei. De pe baricade, poetul își strigă unicitatea și acuză.

Voi cita secvențe din câteva poeme diferite ale lui Eugen Cioclea:

„Cît de celebră moartea ne ademeneste! /N-a hulpăvit din noi îndeajuns... /Frunza-n copac se zbate ca un pește /și eu atrag doar viespi, /parcă-s cu miere uns. // [...] // Lumina-i condensată în blocuri mari de gheață. /Surîsul meu o sparge-n bucăți, dar ce folos! //Grimasă inedită e orice dimineață /și n-am nicio nădejde c-o să mai fiu frumos. //Stă mama mea în poartă cu mîinile pe pîntec /și eu făr' de cuvinte o rog să nu mă nască, /dar cum să mă audă cînd toată-i într-un cîntec, / de-o gingășie nefirească. // Orașele cu turma asediază sate, /asfalturi hrăpărețe răspăluiesc copite, /pe sub mașini, în goană, ne-mpleticim pe coate, /iar vitele-nchid ochii, prin buruieni pitite. // (...) //Nu-aș vrea s-ajung vreodată să vă vorbesc astfel. /Scrîntita viziune mi-o astupați cu pietre! //Am fost cîndva copilul ce semăna c-un miel, /iar ploaia mă ștergea de lacrimi c-un burete” (*Moartea celebră*). De asemenea: „Cît mai pun preț pe tot ce văd și știu, /și am acoperire în lumină, /și sunt doar cît îmi poruncesc să fiu, /și-n orice moarte-i partea mea de vină. //Cît mai iubesc și nu pretind nimic /în schimbul multor pierderi gratuite /și nu pricep, cobor sau mă ridic, /pe scările cu seu sulemenite. //Atît cît mă confrunt suspicios /și palme-mi dă în vis realitatea, /și, dintre toți copiii mai gelos, într-un copil îmi plîng virginitatea. //Cu fierul roșu trebuie să scriu /pielea de miel, întinsă ca o hartă. /Tribună-mi fac din scînduri de sicriu. /maică-mea-n pîntec încă mă mai poartă” (*Încercare de testament*). La fel de relevante fragmentele din *De ziua ta*, „Septembrie să-ți pice pe fereastră /cu-adolescenți îndrăgostiți și blegi, /fă răcitură din Pasărea Măiastră /și-mparte-i rînza, drept, printre colegi. // [...] // Eu îți doresc, chiar de nu știu ce vrei, /să-ți iasă pasiența. Pirpiriu, /în cinstea ta voi șterge-o și din rai /și-am să descarc vagoane în pustiu”, sau din poezia *Acum*: „În seara asta vă vorbesc deschis - /scena-mi convine ca o ghilotină, /unde pe cel ce-i biciuit de-un vis /cu-adevărat doar moartea îl alină”.

Sunt în aceste texte multe din notele distinctive ale poeziei lui Mircea Dinescu, așa cum erau ele sintetizate în citatul cu care am început acest text; recunoști lexicul său care alcătuiește adevărate cîmpuri semantice ale candorii agresate și ale purității abrutizate de citadin, civilizație, sistem politic, așa cum recunoști măștile pe care le exhibă. Un imaginar suprarealist, coborît la funcția elementară de denunțare. Să cităm, de data aceasta din Mircea Dinescu:

„Se-aude plugul roșu al chitarei /rupînd precum un grădinar de morți /din hălciile infernului hectare /s-ajungă suferința pentru toți. //Un ferăstrău de maci despică vara /să dea sicriul din pămînt în spic /pun șaua lunii și încalec seara /și Dumnezeu se face-n ceruri mic, //căci n-am trăit cu sîngele prin sere /și n-am purtat cămașa nimănu /ci mai degrabă-am răzuit de miere /prin piețe fade acrele statui, //ci mai degrabă-am potrivit cu gura / peticul cald pe dezumflatul rai /frate cu iarba cînd se-nalță zgura /industriei pe coamele de cai, //aștept într-un amurg ca o felină /sub soarele cu pîlpiiri de gaz /romantica de-acuma ghilotină //să-mi cînte ca vioara pe grumaz”(*Ghilotina romantică*).

Sau: „Azi scriem poezia pe mari bucăți de pîine /arta-i mașinăria de curățat cartofi, /chiar tu vei fi cartoful sortit zilei de mîine / actor retras ca melcul în pantofi. //Iată cum din teroare pianul spală rufe /și sar din pieptul nostru cameleoni de preț /iată cum scoate limba ceasul zvîrlit în tufe / ca vipera aprinsă de fiere și dispreț, //iată cum umblă foamea prin cîntec ca o mamă /cum calcă pacea beată pe morții din tranșei /o mîină scoate-n ceruri un înger de reclamă /o alta zvîrle molimi pe turmele de miei. //Tu care-ți pui pistolul la tîmplă ca pe-o floare /cînd sus în nori rînjește hazardul ros și chel /tu care mori de noapte și mori de fiecare /porți viermele în palmă ca pe un scump inel, //septembrie îți sare ca o pisică-n față /și înfloresc în tine vise de

șoarec mic / nimic nu-ți mai ajunge și totul te răsfată, /proprietar de vorbe și rege pe nimic, //smulge-ți tu singur limba scrie pe ea Adio / înecă-te-n saliva celor ce te-au rîvnit /ascultă trenul toamnei cum se răstoarnă-n ziuă /cu tîmpla mea de aur într-un vagon rînit” (*Actorul*).

Pînă la urmă, auto-nimicirea, proiectarea aceasta în infern, nota pregnant revoltată, teribilistă și narcisistă în bună măsură, toate acestea se dizolvă uneori în tonalități euforice, pentru a deveni în mod ciudat cîntec salvator.

Cînd se îndepărtează de Mircea Dinescu, Eugen Cioclea scrie în maniera lui Marin Sorescu, din epoca lui filosofard-ironică: „Imaginează-ți că nu s-a deschis parașuta. /Se mai întîmplă! Astfel și eu, /iată-mă, cad. / Dar încă e mult pînă jos, /am timp berechet, / cît să mai spun o seamă de vorbe /și chiar să mă rad” (*Cădere liberă*). Dar pînă și aici, poemul continuă în tonalitățile consacrate de elegiile lui Mircea Dinescu. Căci spune Eugen Cioclea: „Așterne-mi, iubito, ceva! /Tunde-ți părul și fă-l grămăjoară! / Nebunii încearcă să vîre cu furcile /paiele într-o petală, /improvizînd un fel de saltea, /bucuroși din cale-afară”. Iar în urechi ne sună încă versurile lui Mircea Dinescu: „Mama ta poartă ochelari cu șapte lentile /tatăl tău te păzește din turn, / grăbește-te iubito mai am cîteva zile /și am să plec soldat într-un cătun. // De nu, - să-ți porți neprihănirea tristă /ca pe-un cîștig umil de cîteva franci, /eu am să-mi fac obiele din batistă /pe rănile aprinse în bocanci” (*Baladă veselă pentru tristețea celui plecat la oaste*).

Cum să nu te gîndești, așadar, citind poeziile lui Eugen Cioclea la Mircea Dinescu? Nu numai că fac parte din aceeași familie; chiar dacă unul locuiește la București, celălalt la Chișinău sau la Moscova, chiar dacă unul a debutat în 1971, celălalt tocmai în 1988, ei stau, indiscutabil, la aceeași masă. Mutînd puțin sistemul de referință, Dinescu s-a născut în 1950, Eugen Cioclea, cu doi ani mai devreme. Nu voi intra în detalii, dar în vreme ce primul, copil teribil, debutează fulminant în 1971, după ce publicase cîteva grupaje în „Luceafărul” (o vreme a și dormit, pe mese, în redacția revistei), Cioclea își scria poemele, cum povestește Emilian Galaicu-Păun, pe pereții garsonierei sale din Moscova. Într-un fel sau altul, ambii refuză să intre în sistem. La drept vorbind, nu știu dacă altceva decît propria-i conștiință l-a făcut pe Cioclea să debuteze atît de tîrziu. Seamănă cu scriitorii Școlii de la Tîrgoviște care-și propuseseră să nu publice nimic pînă la 40 de ani pentru a se proteja de ingerințele sistemului, de cenzura interioară deopotrivă, pentru a putea rămîne, în anonim, ei înșiși. Cioclea i-a lăsat pe ceilalți, colegii săi de generație, să publice, să-și supună poezia vremurilor; închis în garsoniera lui, el a rămas un spirit liber – s-a auto-exclus și, consecință firească, a și fost exclus. Cît despre poemele acelea scrise pe pereți, nu pot să nu-mi amintească, cu tot ceea ce ar putea urma de aici, de grafica lui Dan Perjovschi, realizată pe pereții marilor muzee ale lumii și ștearsă pur și simplu la sfîrșitul expoziției. E aici dorința de a nu ceda publicității, postumității și de a transforma arta, adică facerea ei, în casă, în *acasă*. Dar să trecem peste aceste chestiuni, nu înainte de a spune că, la Cernăuți, Ilie Tudor Zegrea – deliberat sau nu, mi-e greu să spun – se situează și el în paradigma Dinescu. Iată prima strofă dintr-un poem fără titlu din volumul *Oglindă retrovizoare* (1991): „Un fel de vînt astmatic îmi bate iar prin sînge /Pe un peron, în gara pustie din alt veac, /Unde dintr-o greșală nici nu-mi mai vine-a plînge, /Și tot greșînd, probabil, /nici nu mai pot să tac”.

E aceasta poezia rebelilor, a contestatarilor, a romanticilor care, de la tribună, își pun egoul la marea probă, a confruntărilor radicale. În fine, cred că afinitățile acestea, *cîmpul acesta literar*, trans-național, ca să zic așa, deși nu trans-lingvistic, nu poate fi ignorat. Ba dimpotrivă. Să fie posibile și trimiteri la un sistem literar existent și în cîmpul literaturilor sovietice? Lucia Țurcanu îmi vorbește despre relația dintre Cioclea și Vîsoțki despre care s-ar fi scris în critica din Basarabia. Dar cum terenul acesta mi-e cu totul străin, aș mai pune față în față cîteva secvențe *intra-lingvistice*, adică din interiorul aceleiași limbi: Spune Dinescu: „Decît să vă-ndulcesc cu arta ceaiul /(oh inimă în scutece de prunc) /mai bine-n seara asta, beat, cu paiul /sug luna și pe cioburi mă arunc”; spune Cioclea: „N-am să-ți alin durerea ca Vieru, /căci sunt mai aspru și ades chiar rău, /dar simt cu vremea cum mă încearcă gerul /și mă-ncălzesc parcă în rugul tău” (*Mamă*).

Așadar, nici pe departe o poezie comodă, ci una puternic sangvinizată, care sparge inertiile și obligă la schimbarea lumii; în acest sens, în termenii lui Negoïtescu, o poezie orfică, asemenea aceleia a marilor romantici. Pentru Eminescu, de exemplu, cuvintele lui Mureșan cîntate la harpă au făcut în sensul cel mai concret istoria, adică au generat revoluția de la 1848. Doar că orfismul acesta – al lui Dinescu, al lui Cioclea – e unul învins.

Aș face, însă, un pas mai departe, pornind de la o precizare: poate că anumite informații nu-mi sunt încă la îndemînă, sau nu în toată complexitatea lor. Nu știu cînd începe Cioclea să scrie, dar primul volum îl publică în 1988, pe al doilea, după trei ani, în 1991. Între cele două volume se simte o schimbare, chiar dacă abia perceptibilă. Rebelul, căruia îi priește sarcasmul, cinismul, radicalitatea morală, anti-idilicul care știe să asocieze acestei poezii nonconformiste teme riscate deja în spațiul basarabean, precum mama, satul, copilăria (compromise prin versificări puerile și prin lunecarea în clișeu – și e aceasta o chestiune asupra căreia ar trebui insistat), se exprimă din plin în primul volum. Pe baricade, poezia aceasta din care nu lipsește unda auto-ironică, în care poetul își clamează moartea ca reacție la neputința în fața lumii, e uneori tranșantă în denunțarea falsului, neputinței, dictaturii. Pentru cititorul din România ar trebui să invoc aici, o excepție, totuși, în radicalitate, *Cina irodică*, poem publicat în 1986 în „Literatura și arta”, cauza unui scandal politic: „Am stat și eu la masa lor. /Cu o condiție. Să tac. / Vorbeau pe rînd, vorbeau în cor? -/ eu trebuia sa mă prefac. // Eu trebuia sa le zîmbesc: cît sunt de sus, / cît sunt de mari! / Cel ce m-a dus, era firesc, / mă îndemna sa pap homari. / Eu înghițeam ceva urît / mirositor, ceva vomat. / Dădeam pahare «tari» pe gît, / să scap de jeg, sa făc curat. / Eram satul. Am vrut sa plec./ O mîină grea m-a pus la loc. / Puteam sa-i calc cuiva pe bec. / (Nu fi, bătrîne, dobitoc./ Depinzi de ei!) /Mă angajau / Să ling tacîmul lor de preț, talentul meu sa facă hau,/ să dau/ din coada nătăfleț. / Dar, hi-hi-hi, ce știi mata, / trișor naiv,/ le-am spus ce cred./ Să vezi atunci ce dandana/ cu lupi bătrîni, / cu-n fleac/ de ied./ Am stat si eu la masa lor / numai că n-am prea stat domol./ Ce vreți să fac, le-am zis, sa mor?/ Duhneau a morga, a formol...”. Pentru cititorul din Basarabia, ar trebui să fac trimitere la *Moartea citește ziarul*, volumul lui Dinescu, din 1990, cînd manifestul nu mai e etic, ci de-a dreptul politic.

Oricum, poetica aceasta narcisist-teribilistă, cu accente de radicalitate, e un sigiliu pentru Eugen Cioclea: îi va fi în permanență asociată. În *Alte dimensiuni* (1991), această poetică se rafinează: Cioclea rămîne tot adolescentul imberb. La fel de liber ca odinioară, poetul continuă să se lupte pentru puritatea angajării sale, a poeziei care se naște din ea – pe care o simte, însă, tot mai în pericol. Un pericol concret, venit nu din afară, ci din interior, precizat destul de explicit într-un fel de *confidență prozaică*, și trimiterea la Mihai Ursachi (un poem al său se numește astfel), el însuși un ironist cinic, nu e chiar întîmplătoare: „Mă adresez generației mele, precum și celor ce n-au apucat deocamdată /să prindă la seu: / din clipa aceasta (nu mai puțin importantă / ca pasul lui Armstrong pe Lună), /toți cu șanse egale de a hrăni cu colivă /clanul de vrăbii al istoriei literare, / departe de-a fi puritani, /măcar pentru poemele despre mamă și patrie, / vom refuza legătura /cu bani” (*Apel*).

Rupturile de vechea poetică nu sunt evidente; cu toate acestea, poetul însuși constată o altfel de identificare a sinelui, din moment ce spune: „Aveam ceva de spus. Să fi uitat? /Am devenit mai pașnic, mai cuminte? /Bolnavi de limbă cu certificat /vorbesc în locul meu / pe dibuite” (*Decît așa...*). Dacă am citi poemul în integralitatea lui, am constata, în fond, marea dezamăgire. Riscul pe care îl constată Cioclea este al conformismului. Tocmai de aceea confrăților de generație le reclamă, într-un poem care se numește *Prietenilor de generație*, să se raporteze la idealul poeziei slujit cîndva cu fervoare, simțind amenințarea, pericolul trădării: „Plesni-va lacul veșted de pe voi – /vreau să vă știu curați ca mai nainte, /cînd distilam izvoare din noroi /și priponeam cometele de arbori /și cuvinte”. Dar starea de grație continuă să existe într-un fel de teatralitate exhibită cu ingenuitate. Declinul se cere sărbătorit, deși e o sărbătoare pe dos: „Vezi, lacrimile tale le rod ca pe-o zăbală, /de mi se taie gura încet pînă-n urechi. / Sunt omul care rîde, sunt sera ideală, / în care semeni stele ca să culegi /curechi” (***)

Totuși, acum e momentul rupturii. Nu cumva rimele mint, nu cumva exuberanța e mincinoasă, nu cumva convențiilor abolite le iau locul, fatalmente, altele? „Mai bine eretic decât bigot”, răspunde poetul într-un poem intitulat *Incursiune estetică*. Și urmează, într-adevăr, ruptura. Ruptura, adică alți zece ani de tăcere, pentru ca poetul să revină cu un nou volum, *Dați totul la o parte ca să văd* (2001), care are funcția unei mici revoluții poetice. *Mai bine eretic decât bigot* spune aici poetul – căci i se vor fi pîrînd acum cu adevărat înșelătoare, neputincioase, eronate și eșuate soluțiile care i-au întemeiat decenii de-a rîndul poezia. În prefața pe care o scrie, Emilian Galaicu-Păun vorbește despre această chestiune: Cioclea însuși ar fi fost nemulțumit de eticheta care i se pusese deja de „poet teribilist și goliardic”. Dar aici nu cred că poate fi vorba doar despre *etichetă*, adică despre reprezentare și receptare, despre ceea ce cred ceilalți (Cioclea era, cred, suficient de orgolios ca să țină cont de așa ceva), ci despre ceea ce poetul chiar este.

Așa încît, cred că tocmai nemulțumirea de sine va fi generat ruptura pe care, oricît am încerca, n-am putea-o asocia, cum face Emilian Galaicu-Păun, cu aceea trăită de Paul Celan. Citim: „întocmai ca Paul Celan care, sătul să fie circumscris unui singur poem, *Todesfuge*, (Cioclea, n.n.) s-a îndepărtat cît a putut de tare de formula ce-l consacrase peste noapte”. Or, Cioclea n-avea în spate un singur poem, ca Celan, ci o întregă existență poetică. Să fie, însă, fractura din limbajul lui Celan expresia nevoii de a o rupe cu o reprezentare și nu, cum credem, consecința contactelor sale cu suprarealismul și a crizei de a scrie, cum s-a spus, în limba celor care i-au ucis părinții? Dar era Celan, în 1948 și în 1952, anii publicării primelor sale volume, cu adevărat cunoscut prin *Todesfuge*, sau a devenit el celebru ulterior? Nu simțea el, oare, nevoia de a frînge gîtul sensului și al coerenței într-o limbă pe care o trăia chinuitor, sfîșiindu-se într-o agonie continuă? Faptul acesta oricum nu l-a salvat: dovadă stă ultimul lui poem, aruncarea în Sena. Oricum, dacă e să identific situații similare cu acelea ale lui Cioclea, le-aș găsi –fără doar și poate, fără prestigiul pe care-l conferă Celan – mult mai aproape. Ce se întîmplă cu Bacovia odată cu *Comedii în fond*? Ce se întîmplă cu Nichita Stănescu, odată cu *Noduri și semne*? Limbajul care-i consacrase pe amîndoi e abandonat, iar mutația care se produce demonstrează parcă nevoia unei eliberări. Mai mult, poezia devine altceva: limbaj pur, care se semnifică pe el însuși și *golul*. Cred că așa stau lucrurile și cu Eugen Cioclea. Ironismul teribil și revolta romantic-adolescentină sunt abandonate, ca fiind mai degrabă capcane biografice, *poze* inutile, adică inefficiente. Astfel, Cioclea face saltul către metapoezie. Este el, cu adevărat, un eretic? „Literatura este /o răfuială cu propria conștiință. /Ea nu vorbește despre adevăr”, spune într-un poem numit *(Avan)teză*, într-o manieră care refuză orice simulare a poeticității. Pentru a continua ceva mai tîrziu: „Cu alte cuvinte, /cuvintele îl suprimă. / Dintr-o mîină în alta se pîrguie /inevidența”. Un poem se numește *Antieseu*. E aici și nevoia unui refugiu din piața, deja compromisă, a literaturii. „Mă-năbușă scîrba de somități”, declară într-un loc. Prin urmare, se și declară „cioclu /literaturii /moderne”. Să deducem de aici că e postmodern? Dar asta e o altă poveste, pe care n-o voi abandona decât pe moment. Dinescu însuși scrisese un poem intitulat *Lașitatea de-a scrie versuri*.

În tot cazul, exuberantul de altădată, exuberantul în revoltă și teribilistul în anti-ironie și nihilism, devine un nihilist adevărat. De aici, saltul în cuvintele care abandonează lumea pentru a spune ceva despre cuvinte. Marin Mincu ar vorbi aici despre un salt în textualism. N-o voi face eu. Poetul însuși se revendica în ultima vreme, o spune Emilian Galaicu-Păun, de la Ion Barbu. Să nu ne lăsăm însă înșelați: noua lui poezie nu descinde din poetica lui Ion Barbu, ci doar din experiența lui: aceea a abandonării poeziei, considerată neputincioasă. Titlul dat postumelor de confratele său mai tînăr, *Sfîrtecare*, mi se pare, de aceea, potrivit, deși poate, totuși, cam tare. „Limbajul trebuie sfărîmat” ar fi scris undeva Eugen Cioclea. De aceea, e mai degrabă vorba de sfîrtecarea cuvintelor; de aceea, cuvintele devin metacuvinte, existența ieșind cumva din joc. Prin urmare, să nu introducem o notă existențială (poate cam patetică) acolo de unde poetul tocmai dorea s-o elimine. În felul acesta, experiența e similară cu aceea parcursă de Bacovia, de Nichita Stănescu, de Ion Barbu. Un ultim poem, *Logaritm*, e, de aceea, solar. E ca și cum poetul, chiar în

biografia lui, s-a eliberat de *boala* poeziei, adică de acea poezie elegiacă, trufaș elegiacă, insolentă și teribilistă, pe care tot a cultivat-o. Poezia unui orfism învins. A ajuns cumva la adevăr, acolo unde cuvintele, retorica, muzicalitatea etc. mint. Iată acest poem: „Exact /pe la 15.15 (orele cosmice) /singularitatea din mine, /scăpată cumva /din pântecul mamei, /a găngurit /un inefabil metapoem /mai important /decît tot / universul”. În fine, cred că tocmai ruptura aceasta, pe care am explorat-o aici cît de cît, face din Eugen Cioclea un mare poet. Și nu dezvolt. Rămîna doar ipoteza.

BIBLIOGRAPHY

- Cioclea 2018: Eugen Cioclea, *Dați totul la o parte ca să văd*, Poeme alese de Emilian Galaicu-Păun, Chișinău, Editura Cartier, 2018.
- Dinescu 1980: Mircea Dinescu, *Teroarea bunului simț*, Cu *Postfață* de Lucian Raicu, București, Editura Cartea Românească.
- Dinescu 1983: Mircea Dinescu, *Exil pe o boabă de piper*, București, Editura Cartea Românească.
- Dinescu 1990: Mircea Dinescu, *Moartea citește ziarul*, București, Editura Cartea Românească.
- Diaconu 2018 a: Mircea A. Diaconu, „Granițe, ficțiuni istorice și literare. Studiu asupra reprezentărilor identitare în Sud-Estul Europei”, în „Meridian Critic”, No 1 (Volume 30) 2018, p. 75-88.
- Diaconu 2018 b: Mircea A. Diaconu „Reading Microliterature: Language, Ethnicity, Polyterritoriality”, în Mircea Martin, Christian Moraru, Andrei Terian (editori), *Romanian Literature as World Literature*, Bloomsbury, p. 135-156.
- Galaicu-Păun 2018: Emilian Galaicu-Păun, „Cioclea. Nimeni altcineva!”, în *Dați totul la o parte ca să văd*, Poeme alese de Emilian Galaicu-Păun, Editura Cartier, 2018, p. 11-19.
- Manolescu 2008: Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură*, Pitești, Editura Paralela 45.
- Zegrea 1991: Ilie Tudor Zegrea, *Oglindă retrovizoare*, Chișinău, Editura Hyperion.